

TOEKOMST VAN HET ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSSTELSEL

MEER AANDACHT, VERTROUWEN EN ZEKERHEID

Presentatie voor het RSC-Jaarcongres 2024
"De waarde van Werk"
door Pierre Koning
(Vrije Universiteit Amsterdam, Octas)

RSC

Register Specialistisch
Casemanagement

OCTAS

onafhankelijke commissie toekomst
arbeidsongeschiktheidsstelsel

SAMENSTELLING COMMISSIE

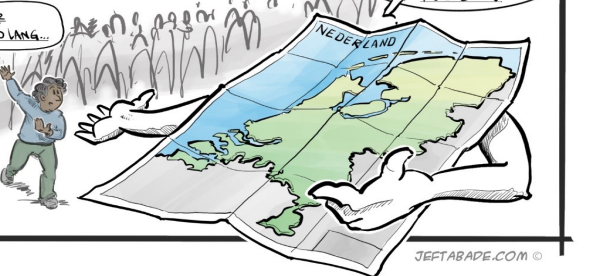
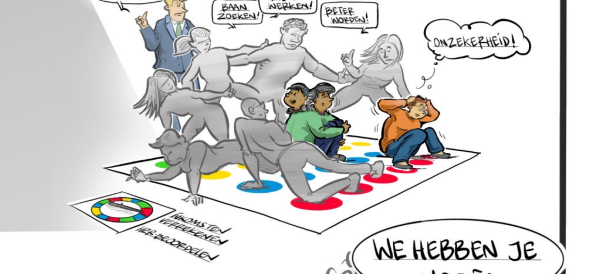
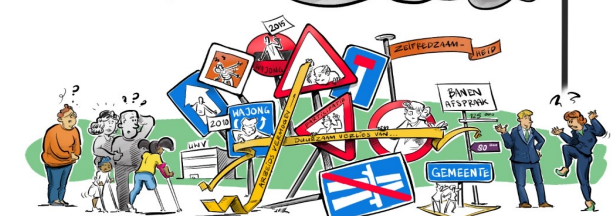
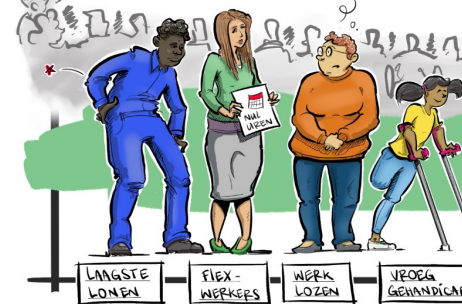
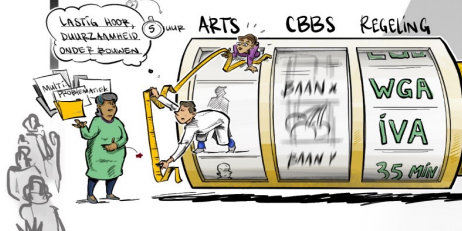
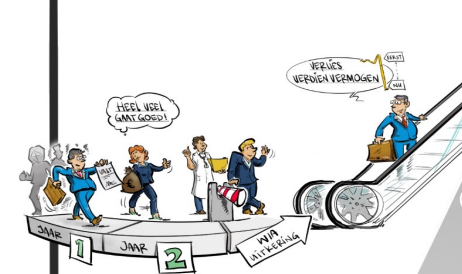
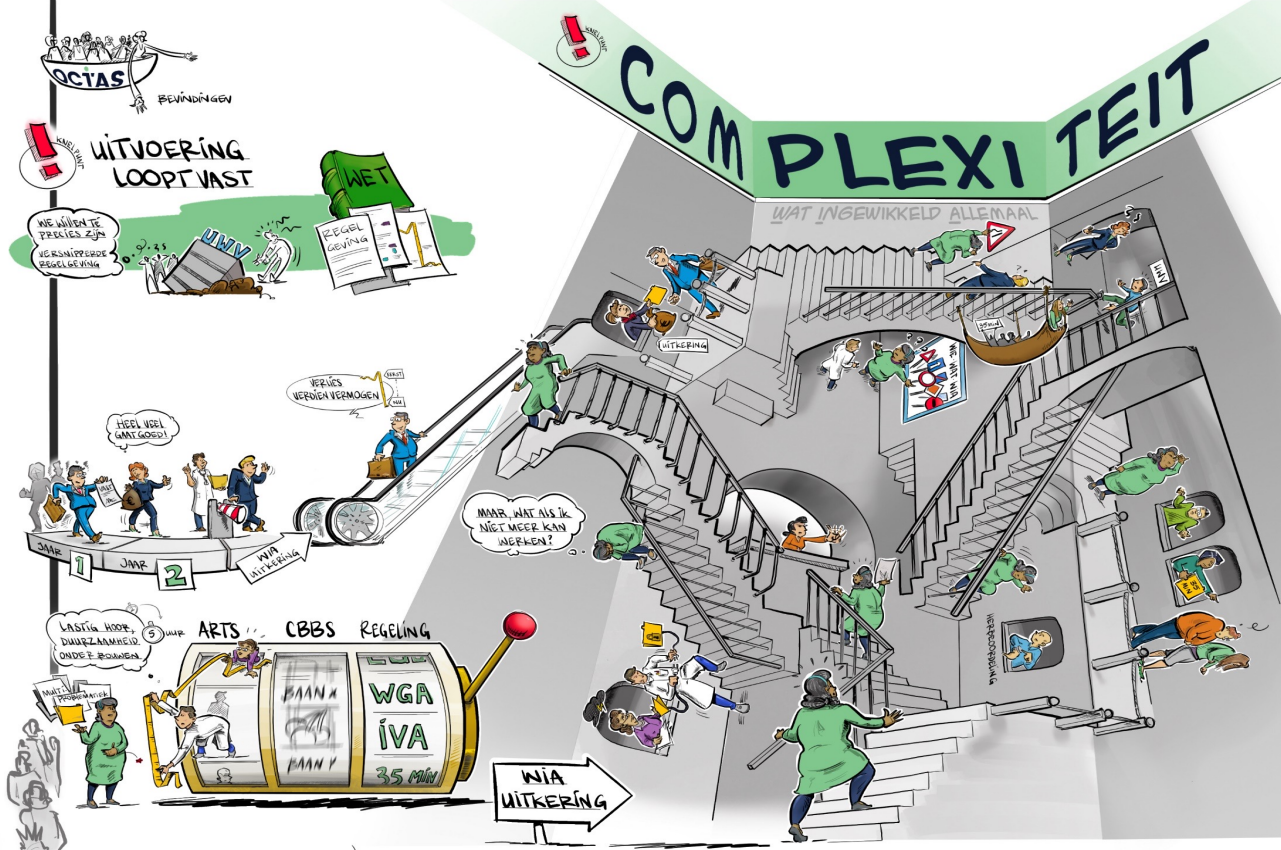
Roos Vermeij, Bruno Bruins,
Neele Kistemaker, Sita Mohabir,
Pierre Koning, Josine Westerbeek-Huitink,
Harry van de Kraats, Maarten Lindeboom,
Wout de Boer en Irmgard Borghouts

OCÍAS

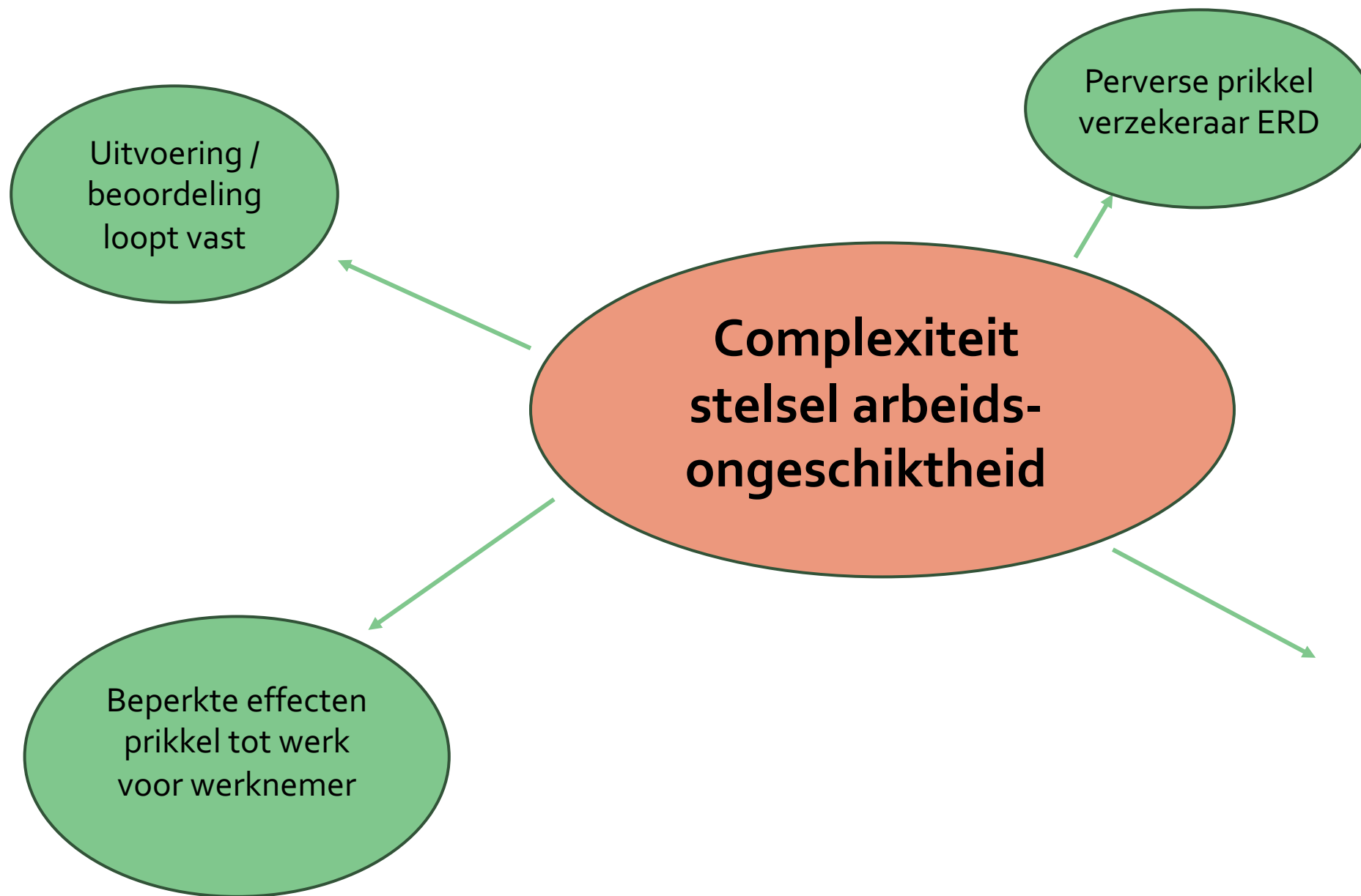
onafhankelijke commissie toekomst
arbeidsongeschiktheidsstelsel

ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSSYSTEEM

- LANGSTE LOMEN
- FLEX-WERKERS
- WERK LOZEN
- VROEGGEHANDICAPTEN

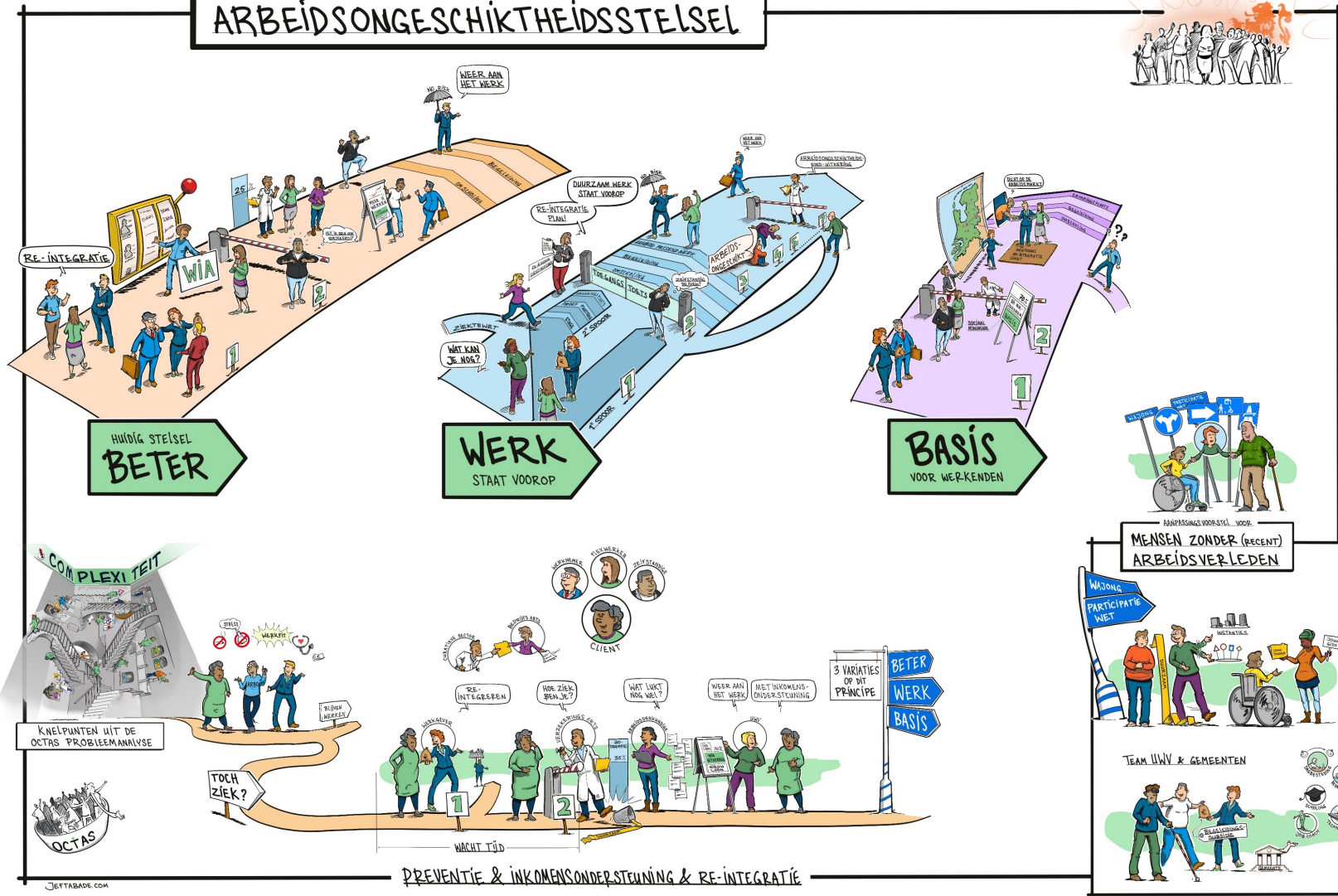

“Moeilijk uitlegbaar”

“In strijd met principes van fairness”

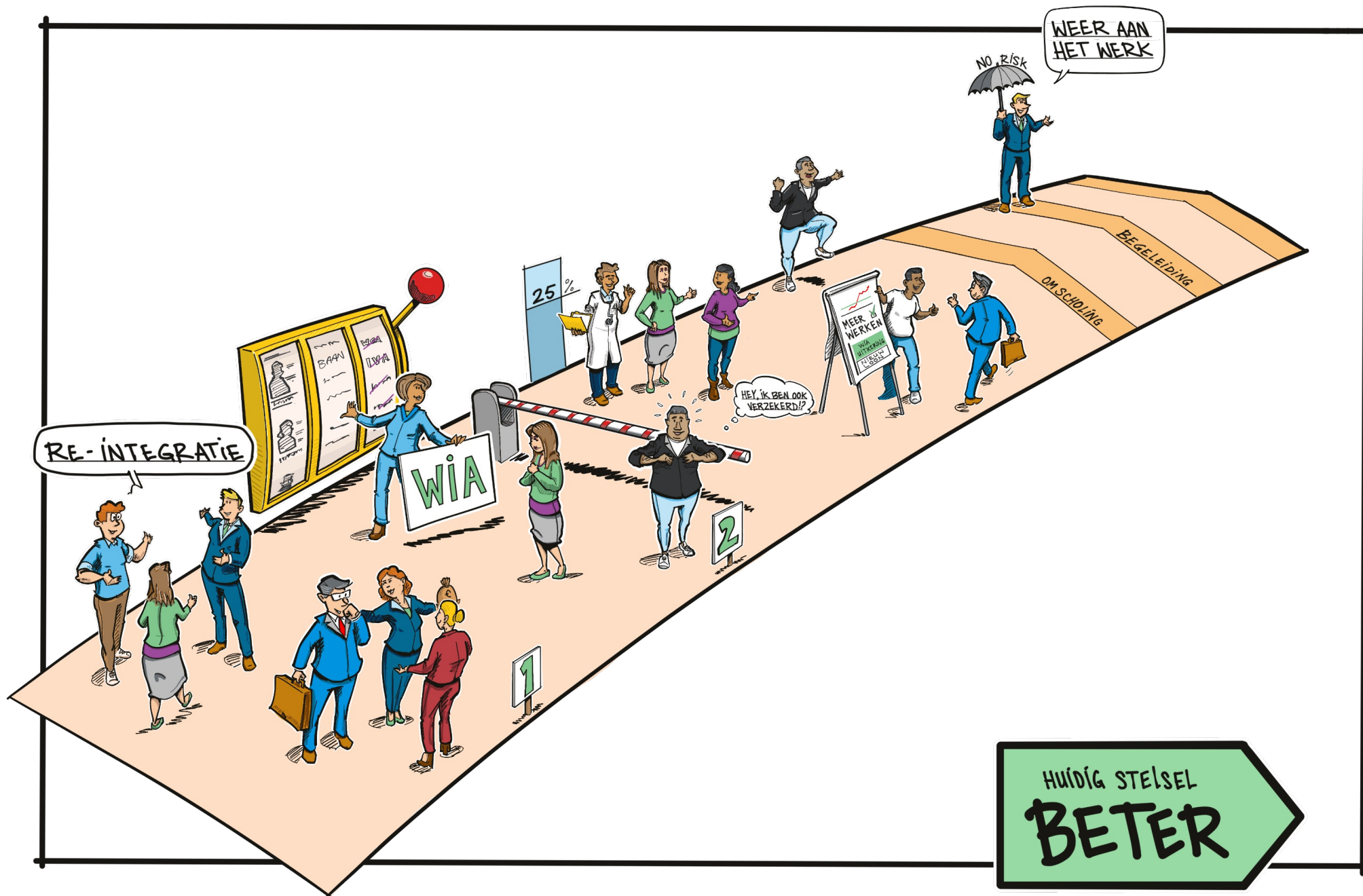
“Niet inclusief”

3 VARIANTEN VAN ONS ARBEIDSONGESCHIKTHEIDSSTELSEL

Oscar, Chantal, Tarik, Alex en Samira

Belangrijkste aanpassingen

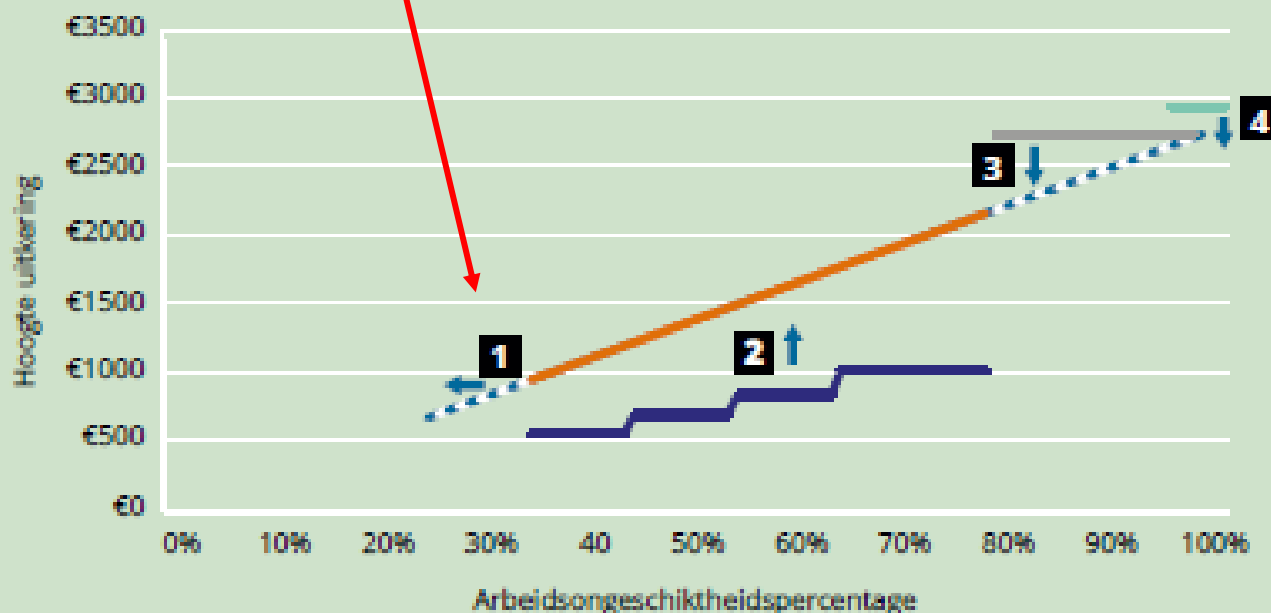
- Één uitkeringsregime: IVA en vervolguitkering verdwijnen, geen beoordeling op duurzaamheid aandoeningen
- De arbeidsongeschiktheidsdrempel gaat van 35% naar 25%
- Dagloonregels worden geüniformeerd
- Intensievere re-integratiedienstverlening voor mensen in de Ziektewet
- Aanpassingen RIV-toets en tweede spoor, meer vertrouwen en gebruik oordeel bedrijfsarts (en no-risk polis)
- Eenvoudige verplichte publieke verzekering voor zelfstandigen

Onderstaande grafiek geeft weer wat de veranderingen zijn ten opzichte van de huidige systematiek voor een persoon waarvan het WIA-maandloon €4.000 is.

Figuur 1: Huidige stelsel tov. één WIA-uitkering

Pijl 1: De AO-drempel verschuift van 35% naar 25%. Hierdoor krijgen meer mensen een uitkering. Ongeveer een kwart van de huidige 35-minners zou door de drempelverlaging in aanmerking komen voor een (kleine) uitkering.⁴³ In 2022 zijn 18.000 mensen minder dan 35% arbeidsongeschikt (inclusief mensen < 25%).

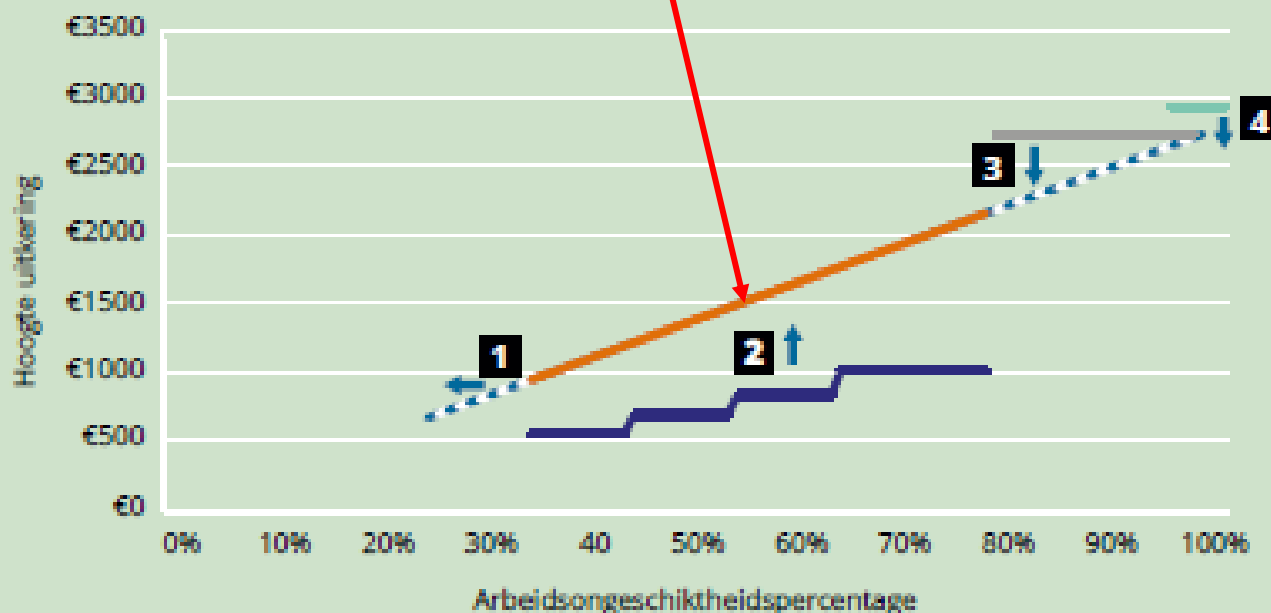
Pijl 2: De vervolgutkering wordt afgeschaft voor arbeidsongeschikten die minder dan 50% van hun restverdiencapaciteit verdienen. Deze vervolgutkering bedraagt nu maximaal 50% van het wettelijk minimumloon. De uitkering gaat voor een groot deel van deze groep omhoog.⁴⁴ Momenteel ontvangen 27.000 mensen een vervolgutkering.

Pijl 3: Arbeidsongeschikten die nu onder de groep WGA 80-100 vallen, ontvangen momenteel een uitkering van 70% van het oude loon. In ons voorstel hangt de uitkering van deze groep naast het oude loon straks ook af van de vastgestelde restverdiencapaciteit. Deze groep ontvangt dan een lagere uitkering als hun arbeidsongeschiktheidspercentage lager is dan 100%. Ongeveer 170.000 mensen ontvangen momenteel een WGA 80-100.

Pijl 4: De IVA wordt in ons voorstel afgeschaft. Mensen in de IVA ontvangen nu 75% van het oude loon. Deze mensen zijn volledig arbeidsgeschikt. De uitkering voor deze groep wordt daarmee verlaagd van 75% van het oude loon naar 70% van het oude loon. Momenteel ontvangen 157.000 mensen een IVA-uitkering.

Onderstaande grafiek geeft weer wat de veranderingen zijn ten opzichte van de huidige systematiek voor een persoon waarvan het WIA-maandloon €4.000 is.

Figuur 1: Huidige stelsel t.o.v. één WIA-uitkering

Pijl 1: De AO-drempel verschuift van 35% naar 25%. Hierdoor krijgen meer mensen een uitkering. Ongeveer een kwart van de huidige 35-minners zou door de drempelverlaging in aanmerking komen voor een (kleine) uitkering.⁴³ In 2022 zijn 18.000 mensen minder dan 35% arbeidsongeschikt (inclusief mensen < 25%).

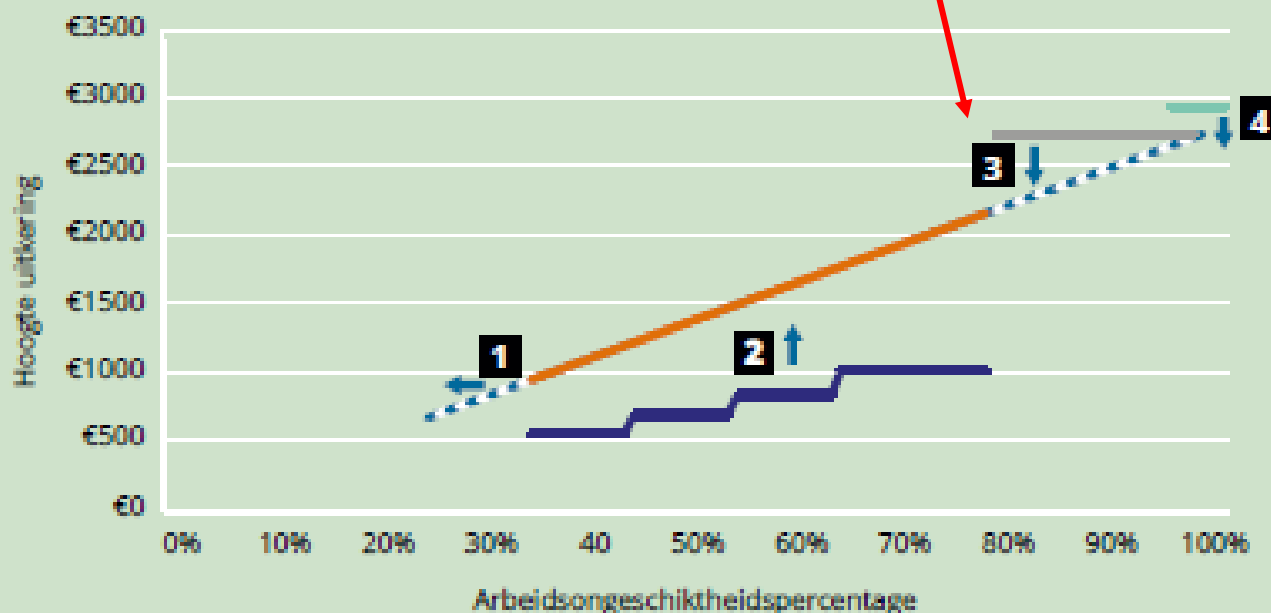
Pijl 2: De vervolgutkering wordt afgeschaft voor arbeidsongeschikten die minder dan 50% van hun restverdiencapaciteit verdienen. Deze vervolgutkering bedraagt nu maximaal 50% van het wettelijk minimumloon. De uitkering gaat voor een groot deel van deze groep omhoog.⁴⁴ Momenteel ontvangen 27.000 mensen een vervolgutkering.

Pijl 3: Arbeidsongeschikten die nu onder de groep WGA 80-100 vallen, ontvangen momenteel een uitkering van 70% van het oude loon. In ons voorstel hangt de uitkering van deze groep naast het oude loon straks ook af van de vastgestelde restverdiencapaciteit. Deze groep ontvangt dan een lagere uitkering als hun arbeidsongeschiktheidspercentage lager is dan 100%. Ongeveer 170.000 mensen ontvangen momenteel een WGA 80-100.

Pijl 4: De IVA wordt in ons voorstel afgeschaft. Mensen in de IVA ontvangen nu 75% van het oude loon. Deze mensen zijn volledig arbeidsgeschikt. De uitkering voor deze groep wordt daarmee verlaagd van 75% van het oude loon naar 70% van het oude loon. Momenteel ontvangen 157.000 mensen een IVA-uitkering.

Onderstaande grafiek geeft weer wat de veranderingen zijn ten opzichte van de huidige systematiek voor een persoon waarvan het WIA-maandloon €4.000 is.

Figuur 1: Huidige stelsel t.o.v. één WIA-uitkering

Pijl 1: De AO-drempel verschuift van 35% naar 25%. Hierdoor krijgen meer mensen een uitkering. Ongeveer een kwart van de huidige 35-minners zou door de drempelverlaging in aanmerking komen voor een (kleine) uitkering.⁴³ In 2022 zijn 18.000 mensen minder dan 35% arbeidsongeschikt (inclusief mensen < 25%).

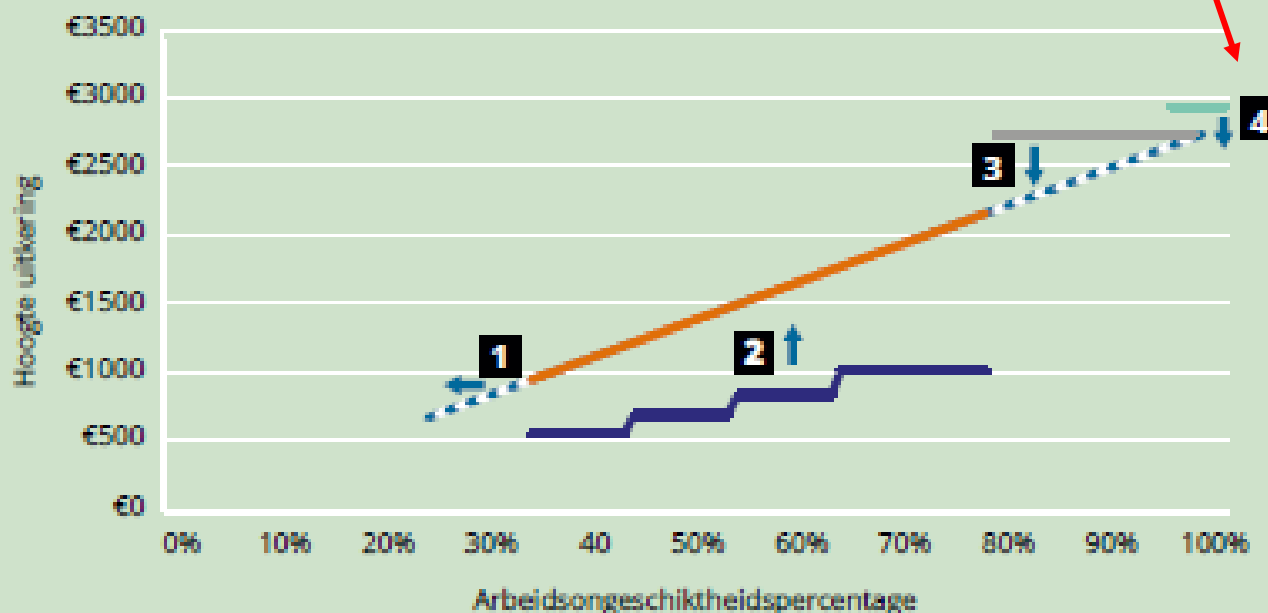
Pijl 2: De vervolguitkering wordt afgeschaft voor arbeidsongeschikten die minder dan 50% van hun restverdiencapaciteit verdienen. Deze vervolguitkering bedraagt nu maximaal 50% van het wettelijk minimumloon. De uitkering gaat voor een groot deel van deze groep omhoog.⁴⁴ Momenteel ontvangen 27.000 mensen een vervolguitkering.

Pijl 3: Arbeidsongeschikten die nu onder de groep WGA 80-100 vallen, ontvangen momenteel een uitkering van 70% van het oude loon. In ons voorstel hangt de uitkering van deze groep naast het oude loon straks ook af van de vastgestelde restverdiencapaciteit. Deze groep ontvangt dan een lagere uitkering als hun arbeidsongeschiktheidspercentage lager is dan 100%. Ongeveer 170.000 mensen ontvangen momenteel een WGA 80-100.

Pijl 4: De IVA wordt in ons voorstel afgeschaft. Mensen in de IVA ontvangen nu 75% van het oude loon. Deze mensen zijn volledig arbeidsgeschikt. De uitkering voor deze groep wordt daarmee verlaagd van 75% van het oude loon naar 70% van het oude loon. Momenteel ontvangen 157.000 mensen een IVA-uitkering.

Onderstaande grafiek geeft weer wat de veranderingen zijn ten opzichte van de huidige systematiek voor een persoon waarvan het WIA-maandloon €4.000 is.

Figuur 1: Huidige stelsel t.o.v. één WIA-uitkering

Pijl 1: De AO-drempel verschuift van 35% naar 25%. Hierdoor krijgen meer mensen een uitkering. Ongeveer een kwart van de huidige 35-minners zou door de drempelverlaging in aanmerking komen voor een (kleine) uitkering.⁴³ In 2022 zijn 18.000 mensen minder dan 35% arbeidsongeschikt (inclusief mensen < 25%).

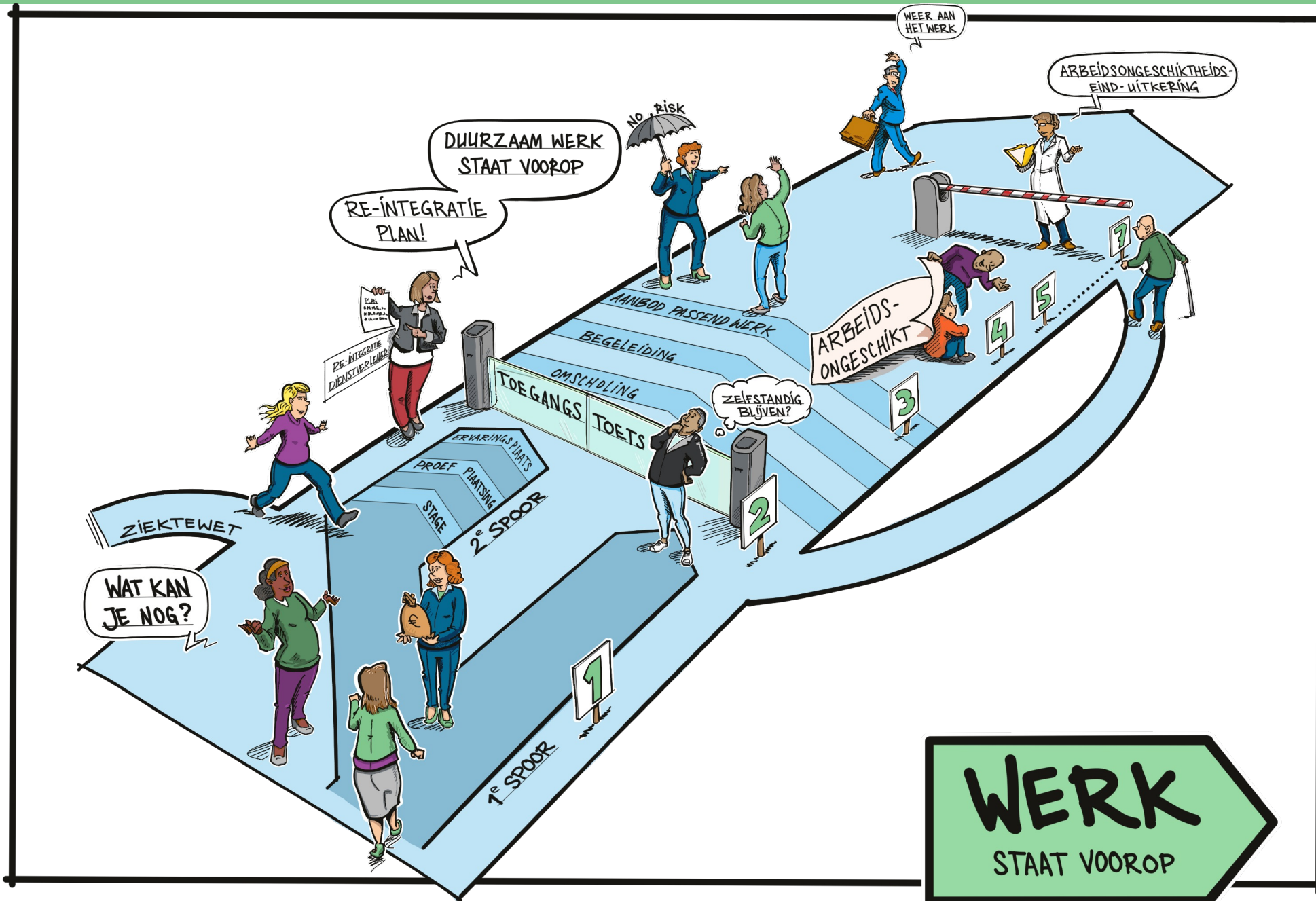
Pijl 2: De vervolgutkering wordt afgeschaft voor arbeidsongeschikten die minder dan 50% van hun restverdiencapaciteit verdienen. Deze vervolgutkering bedraagt nu maximaal 50% van het wettelijk minimumloon. De uitkering gaat voor een groot deel van deze groep omhoog.⁴⁴ Momenteel ontvangen 27.000 mensen een vervolgutkering.

Pijl 3: Arbeidsongeschikten die nu onder de groep WGA 80-100 vallen, ontvangen momenteel een uitkering van 70% van het oude loon. In ons voorstel hangt de uitkering van deze groep naast het oude loon straks ook af van de vastgestelde restverdiencapaciteit. Deze groep ontvangt dan een lagere uitkering als hun arbeidsongeschiktheidspercentage lager is dan 100%. Ongeveer 170.000 mensen ontvangen momenteel een WGA 80-100.

Pijl 4: De IVA wordt in ons voorstel afgeschaft. Mensen in de IVA ontvangen nu 75% van het oude loon. Deze mensen zijn volledig arbeidsgeschikt. De uitkering voor deze groep wordt daarmee verlaagd van 75% van het oude loon naar 70% van het oude loon. Momenteel ontvangen 157.000 mensen een IVA-uitkering.

Beschouwing effecten

- WIA eenvoudiger voor alle betrokken partijen
- Inkomenspositie van kwetsbare groepen versterkt
- Minder tijd voor beoordelingen, minder vraag naar herbeoordelingen
- Aanvullingen blijven nodig (en regulering)
- Prikkel werknemer omlaag, maar bij ERD sterkere en gerichtere prikkel verzekeraar!
- WIA gaat meer kosten

WERK
STAAT VOOROP

Belangrijkste bouwstenen

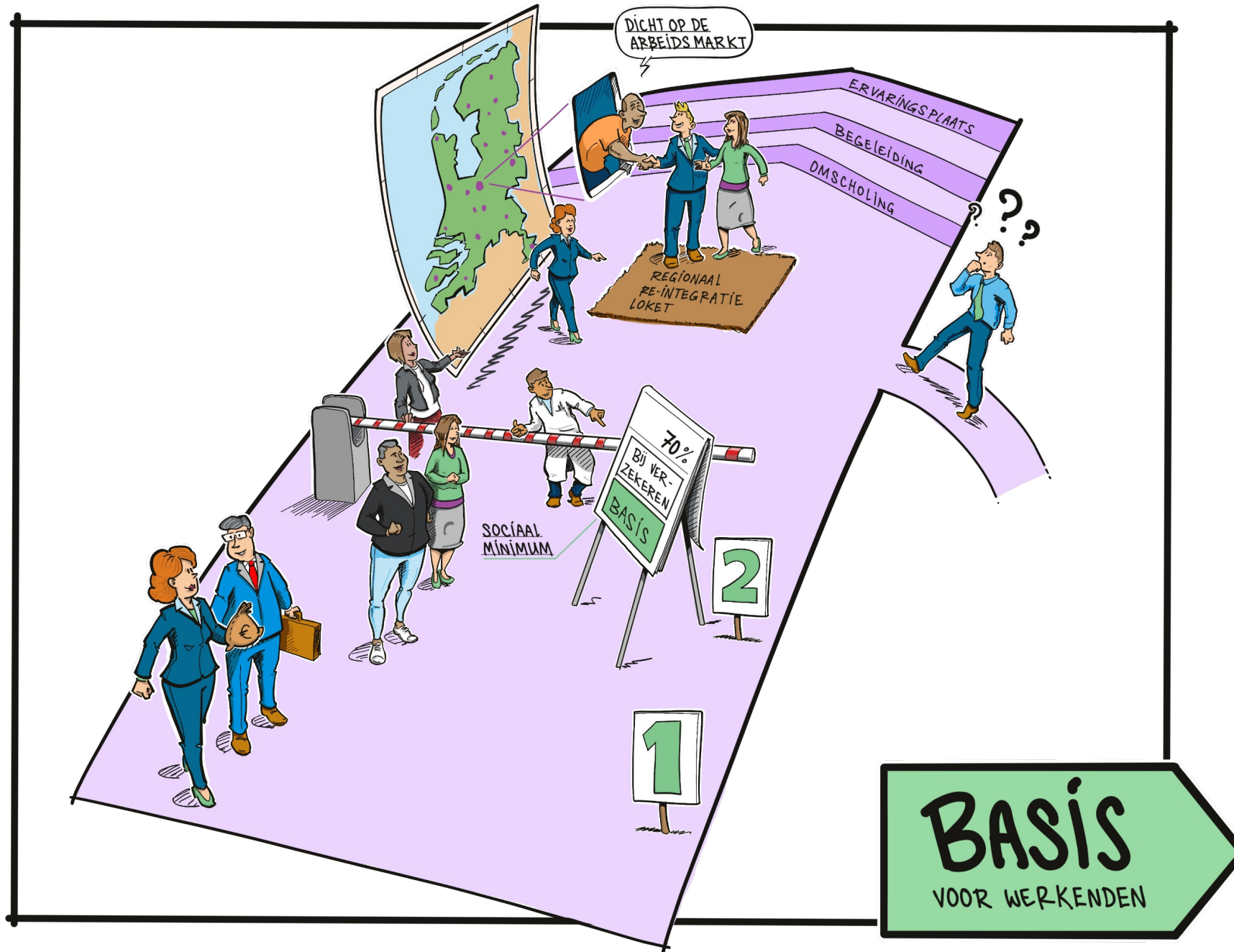
- Werkgever blijft verantwoordelijk voor re-integratie in het eigen bedrijf in de eerst twee jaar
- Lukt re-integratie in eigen bedrijf niet, dan neemt re-integratiedienstverlener de re-integratie over (met toegangstoets)
- Na de toegangstoets krijgt iemand voor een periode van 3-5 jaar een uitkering
- Intensieve re-integratiedienstverlening met aanbod passend werk
- Als re-integratie niet lukt: dan een AO-einduitkering

Beschouwing effecten

- Inkomenszekerheid in de eerste jaren
- Geen labels meer, geen koppeling aan mate van arbeidsongeschiktheid
- Re-integratie stimuleren waar het kan (o.a. sociaal ontwikkelbedrijven)
- Andere blik van de uitvoerder
- De betaalbaarheid valt of staat met succesvolle re-integratie en kwaliteit re-integratiedienstverlener

Belangrijkste elementen

- Eén gelijke regeling voor alle werkenden: werknemers en zelfstandigen, basisverzekering op niveau 70% WML
- Werknemers een verplichte aanvullende verzekering
- De re-integratiedienstverlener opereert via het Regionale Re-integratiedienstloket (RRL)

Zo gaat de verplichte arbeidsongeschiktheidsverzekering voor zelfstandigen eruitzien

Minister Van Gennip stuurt uitwerking van plannen voor een verplichte verzekering naar de Tweede Kamer. De hoofdpunten.

Minister Koolmees: AOV-zorgen zzp'ers niet nodig

7 juni 2019 11:41 • Aangepast 7 juni 2019 11:46

Minister Koolmees voorafgaand aan de ministerraad.

Net binne

- 14:00 Knappe tu Housewiv gevraagd
- 13:57 Red Bull ze tot 2028 b
- 13:53 Al in opm dokter, mi
- 13:40 Makkellie i Barcelonc
- 13:30 Olcay Gul miskopen ik?

Beschouwing effecten

- Verschillen tussen arbeidsvormen worden minder
- Minder loketten voor inkomenszekerheid
- AO-drempel belangrijker (!!)
- Passende re-integratieondersteuning (regionaal re-integratieloket)
- Kleinere prikkel om te werken aan re-integratie, minder (ruimte voor) prikkel werkgevers en verzekeraars
- Basisuitkering aan werkenden leidt tot hogere uitgaven

AANPASSINGSVOORSTEL VOOR MENSEN ZONDER (RECENT) ARBEIDSVERLEDEN

Misverstanden over advies (1)

- FNV: *"Het rapport staat verder vol met afbraakscenario's, die de WIA vooral verharden. In het Werk-staat-voorop-scenario wordt gezinspeeld op het afschaffen van de uitkering voor grote groepen mensen."*
- Nee!
  - Varianten vergroten juist dekking stelsel: (1) lagere AO-drempel; (2) re-integratieuitkering; (3) basisverzekering ZZP
  - Uitwerking plannen nemen gebrek aan inclusiviteit en bestaan complexiteit als uitgangspunt

Misverstanden over advies (2)

- *“Volgens VNO-NCW en MKB-Nederland zou het prominente uitgangspunt van een nieuw stelsel moeten zijn dat vanaf de eerste ziektedag alles is gericht op een zo goed en snel mogelijke re-integratie. Zij missen in het advies voorstellen voor maatwerk om zieke werknemers gedurende die eerste twee jaar duurzaam weer aan het werk te helpen.”*
- Nee:
  - Net als werkgevers geloven wij in prikkels ziekteperiode
  - No-risk polis 2^e ziektejaar als re-integratie bij eigen werkgever niet lukt
  - ‘Werk staat voorop’-scenario haalt 2^e ziektejaar m.b.t. re-integratieverplichting naar voren voor ZW-populatie en als re-integratie in 1^e spoor niet lukt.
  - Sneller ingrijpen in ZW, actievere re-integratiedienstverlening

Welke variant heeft jullie voorkeur?

- A. Beter
- B. Werk
- C. Basis

OCTIAS

Veel dank
voor jullie
aanwezigheid!

- Ons eindrapport, onze probleemanalyse, de ondersteunende rapporten van SEOR en De Argumentenfabriek en link naar de video's kunt u vinden op:
- <https://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-sociale-zaken-en-werkgelegenheid/organisatie/commissies/octas>